

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 30. juuni 2023
(OR. en)

11138/23

ECOFIN 663
UEM 197
SOC 489
EMPL 340
COMPET 684
ENV 763
EDUC 276
RECH 308
ENER 399
JAI 909
GENDER 140
ANTIDISCRIM 134
JEUN 178
SAN 415

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9829/1/23 REV 1
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 608 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Kreeka 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Kreeka 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 608 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Kreeka 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Kreeka 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,³ millega loodi taaste- ja vastupidavusrahistu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber.
22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Kreekat ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda oleks vaja põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Kreeka 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel⁴ (edaspidi „2023. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitused aitavad neid prioriteete ellu viia.
- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesisitada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et kehtivate õigusnormide kohased ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlused algatatakse 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 27. aprillil 2021 esitas Kreeka vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Kreeka taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Kreeka on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmäärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

⁶ ST 10152/2021 INIT; ST 10152/2021 ADD 1.

- (10) 2. mail 2023 esitas Kreeka oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 29. aprillil 2023 oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Kreeka kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Kreeka kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Kreeka edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Kreeka on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Kreeka edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

- (12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Kreeka kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023. Komisjon jõudis järeldusele, et Kreekas esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on vähenenud valitsemissektori suure võla ja viivislaenude suure osakaaluga seotud haavatavus suure töötuse määra kontekstis, kuid riigi välispositsioon on halvenenud. Üks peamine mure on see, et hoolimata turismitulu taastumisest suurenes jooksevkonto puudujääk 2022. aastal märkimisväärselt, mis oli tingitud ka kogu liitu hõlmavast energiahindade järsust tõusust. Kuigi prognoositakse, et see väheneb käesoleval ja järgmisel aastal, jääb jooksevkonto puudujääk tunduvalt kõrgemale tasemest, mis aitaks tagada rahvusvahelise netoinvesteeringu positsiooni püsiva paranemise. Kuigi Kreeka valitsemissektori võla suhe SKPsse on endiselt liidu suurim, kahanes see 2022. aastal tänu tugevale SKP nominaalkasvule märkimisväärselt ning peaks 2023. ja 2024. aastal veelgi vähenema. Viivislaenude maht vähenes eelmisel aastal järsult tänu varasematel aastatel tehtud ulatuslikele kärbetaele, kuid see on võrreldes liidu keskmise tasemega endiselt suur ja kahjustab jätkuvalt pankade kasumlikkust ja nende laenuandmisvõimet, mis omakorda pärsib kapitali suurendamist ja majanduse tootlikkuse kasvu. Poliitikameetmed on aidanud vähendada tasakaalustamatust ning taaste- ja vastupidavuskava rakendamine on hea võimalus kõrvaldada allesjäänud struktuursed puudused. Siiski tuleks teha täiendavaid jõupingutusi, eelkõige selleks, et tagada maksebilansi paranemine ja viivislaenude jätkuv vähenemine, sealhulgas võlgade tõhusama sissenõudmise ja teiseste viivislaenude turu parandamise kaudu.
- (13) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Kreeka valitsemissektori eelarvepuudujääk 7,1 %-lt SKPst 2021. aastal 2,3 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 194,6 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 171,3 %-le SKPst 2022. aasta lõpus.

- (14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised kulusid suurendavad eelarvepoliitilised meetmed elektritoetusi leibkondadele ja ettevõtetele ning täiendavaid sotsiaalhüvitisi haavatavatele leibkondadele. Nende meetmete kulusid aitasid osaliselt tasakaalustada energiatootjate ja -tarnijate ootamatule kasumile kehtestatud uued maksud, nimelt elektritootjatele kehtestatud hinnalagi ja elektritootjatele kehtestatud erakorraline maks, mida kohaldati alates 2021. aasta oktoobrist kuni 2022. aasta juunini. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 2,5 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 6,5 %-lt SKPst 2021. aastal 1,5 %-le SKPst 2022. aastal.
- (15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Kreekal⁷ kasutada 2022. aastal taaste- ja vastupidavusrahasut, et rahastada majanduse taastumist toetavaid lisainvesteeringuid, järgides samal ajal konservatiivset eelarvepoliitikat. Lisaks soovitas nõukogu Kreekal säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud.

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Kreeka 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 33).

(16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal toetav (−1,0 % SKPst). Nagu nõukogu soovitas, jätkas Kreeka majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 2,1 % SKPst (2021. aastal 2,6 % SKPst). Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude vähenemine 2022. aastal oli tingitud sellest, et eelmise programmitöö perioodi projektid hakkasid järk-järgult lõpule jõudma, kuid uue programmitöö perioodiga seotud investeringud ei ole veel hoogu sisse saanud. Riiklikult rahastatavad investeringud andsid eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,6 protsendipunkti⁹. Seega säilitas Kreeka riiklikult rahastatavad investeringud, nagu nõukogu soovitas. Samal ajal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,6 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmas energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud eelarvepoliitiliste meetmete täiendavat mõju (täiendav eelarveline netokulu 2 % SKPst). Seega piiras Kreeka piisavalt riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu.

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti SKPst.

- (17) 2023. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2023. aastal kooskõlas komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgituga ja pärast seda soodsam. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 2,3 % ja 2024. aastal 3 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2023. aastal suurem (2,4 %) ja 2024. aastal väiksem (1,9 %), mis on peamiselt tingitud erinevustest investeerimistegevusega seotud eelduste ja välissektori panuse vahel. 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositakse suuremat kapitali kogumahutust põhivarasse, eriti 2024. aastal, ning komisjon eeldab, et kaupade import jääb ametiasutuste prognoositust suuremaks.
- (18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk väheneb 2023. aastal 1,8 %-le SKPst. Puudujäägi vähenemine 2023. aastal kajastab peamiselt pandeemiaga seotud eelarvemeetmete järkjärgulist kaotamist, energiaalaste meetmetega seotud kulude vähenemist ning majanduskasvust tulenevat tulude suurenemist. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 171,3 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 162,6 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 1,3 % SKPst. See on 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud puudujäägist väiksem, eelkõige tänu makromajanduslikele eeldustele, mis löid maksubaaside jaoks soodsamad arengusuundumused, sealhulgas muutused majanduskasvu struktuuris ja sotsiaalvaldkonna eelarvega seotud kulude vähenemine, mis on kooskõlas viimastel aastatel täheldatud süsteemse alakulutamisega. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus madalam (160,2 %). Erinevus tuleneb peamiselt suuremast SKP nominaalkasvust ja vähemal määral ka komisjoni prognoositust madalamast valitsemissektori eelarvepuudujäägist.

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvemeetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid, eelkõige leibkondadele ja ettevõtetele makstavaid elektritoetusi. Kõnealuste meetmetega seotud kulusid aitavad ka edaspidi osaliselt tasakaalustada energiatarnijate ootamatule kasumile kehtestatud maksud, nimelt elektritootjatele kehtestatud hinnalagi ja rafineerimistehaste solidaarsusmaks. Neid tulusid arvesse võttes on komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 0,2 % SKPst¹⁰. Enamik 2023. aasta meetmeid ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,1 % SKPst (võrreldes 0,5 %ga SKPst 2022. aastal). Lisaks peaks 2023. aasta valitsemissektori eelarvepositsioon paranema tänu COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete järkjärgulisele kaotamisele, hinnangute kohaselt mahus 1,5 % SKPst.

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Kreeka 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Kreeka 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 60).

- (20) Oma 12. juuli 2022. aasta soovituses soovitas nõukogu Kreekal tagada 2023. aastal konservatiivse eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu nii, et see oleks allpool keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal peaks Kreeka olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Kreekal suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ja muid liidu vahendeid.

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Kreeka keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv hinnanguliselt 4,8 %.

(21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes üldjoontes neutraalne (−0,2 % SKPst). See järgneb 2022. aasta ekspansiivsele eelarvepoliitikale (−1,0 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,3 % SKPst. Seega on riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusena kooskõlas. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositav pärssiv panus on peamiselt tingitud sellest, et leibkondadele ja ettevõtetele energiahindade tõusu tõttu ette nähtud (suunatud ja suunamata) toetusmeetmete kulud on vähenenud (2,3 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu (ilma uute tulumeetmeteta) peamine põhjus on sotsiaalkulutuste suurenemine. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on 2023. aastal 2,5 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad eelarvepoliitikasse neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti¹³. Seega kavatseb Kreeka rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja muudest liidu vahenditest ning säilitab prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavad investeeringud. Kreeka kavatseb rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks 8 000 elektrisõidukitele mõeldud üldkasutatava laadimispunkti paigaldamine olulisematesse linna- ja linnalähipiirkondadesse, avaliku halduse digitaliseerimine ja paremate elektriühenduste tagamine saartega.

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,1 protsendipunkti SKPst.

- (22) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema 0,8 %-le SKPst. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt ülejäänud energiatoetus- ja muude meetmete järkjärgulisest kaotamisest ning tulude suurenemisest tänu tugevale majanduskasvule. Vastavalt 2023. aasta stabiilsusprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2024. aasta lõpus 150,8 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 0,6 % SKPst. See on 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud puudujäägist väiksem, mis on peamiselt tingitud sotsiaalvaldkonna eelarve täitmisega seotud eeldustest, eelkõige sotsiaaltoetustele ja pensionidele tehtavate kulutuste vähenemisest. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus kõrgem (154,5 %).
- (23) 2023. aasta stabiilsusprogrammis nähakse ette kõigi energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Ka komisjon eeldab energiatoetusmeetmete täielikku järkjärgulist kaotamist 2024. aastal. See sõltub eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti.

- (24) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,3 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni metoodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude¹⁵ kasv 2024. aastal ületada 2,6 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. See aitab tugevdada ka välispositsiooni. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 0,2 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuhoidu tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks.
- (25) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 0,7 %, mis on soovitatud kasvumäärast vähem. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis esitatud kohandus on suurem kui energiatoetusmeetmete täielikust järkjärgulisest kaotamisest tulenev kokkuhoid.

¹⁴ Nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

¹⁵ Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulud ega tsüklilisi töötuskulusid.

- (26) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud suurenema 4,8 %-lt SKPst 2023. aastal 5,4 %-le SKPst 2024. aastal. Suuremad investeeringud kajastavad pisut väiksemaid riiklikult rahastatavaid investeeringuid ja suuremaid liidu rahastatavaid investeeringuid, seda eelkõige rahastu kaudu. 2023. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule. Kõnealused reformid ja investeeringud hõlmavad suure lisandväärtusega investeeringuid ning rohe- ja digipöörde ning energiasüsteemi ümberkujundamisega seotud struktuurireforme, mis on samuti osa taaste- ja vastupidavuskavast.
- (27) 2023. aasta stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2026. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk vähenema 0,5 %-le SKPst 2025. aastal ja 0,1 %-le SKPst 2026. aastal. Valitsemissektori eelarvepuudujääk peaks seega jääma programmiperioodi jooksul alla 3 % SKPst. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 150,8 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 135,2 %-le SKPst 2026. aasta lõpuks.

(28) Lähtuvalt parimatest tavadest ning taaste- ja vastupidavuskava raames tehtud reformidest, võivad investeerimispuudujääki aidata lahendada Kreeka maksupoliitika raamistikus tehtavad muudatused. Täpsemalt võib laiemal maksualaste eelotsuste süsteemi kasutuselevõtt suurendada õiguskindlust investorite jaoks ning toetada maksusüsteemi lihtsustamiseks võetavaid meetmeid. Maksusüsteemi läbivaatamine võib aidata suurendada ka iseenda tööandjate maksubaasi ja toetada investeringuid. Maksukuulekust saaks parandada, laiendades elektrooniliste maksete kohaldamist ja kasutades varasemast rohkem elektroonilistest maksetest pärinevat teavet, võttes eelkõige arvesse hiljutisi tõendeid selle kohta, et lõhe tuludeklaratsioonis näidatud madalate sissetulekute ja iseenda tööandjate käibe ilmselge kiire kasvu vahel on üha suurenenud. Selleks võiks eelkõige paremini ära kasutada teavet, mis pärineb sihtrühma kuuluvate kutsealade esindajatele tehtavatest elektroonilistest maksetest. Kõnealuse eesmärgi saavutamisele peaks kaasa aitama avaliku sektori tulude sõltumatus asutuses praegu käimasolev digipööre. Samas on oluline asjaomase asutuse tegevuslikku sõltumatust oma personali- ja IT-taristu haldamisel ja arendamisel veelgi suurendada, võttes arvesse kogu maailmas maksusüsteemide ees seisvaid probleeme.

(29) Kreeka on jätkuvalt võtnud meetmeid oma avaliku halduse ajakohastamiseks, kuid selle üldine tulemuslikkus on endiselt suhteliselt madal. Pärast 2010. aastat tehtud suurte kohanduste järel on avalike haldusasutuste suurus ja kulud viidud üldjoontes vastavusse liidu keskmisega. Kreeka palgakulud püsisid 2022. aastal stabiilsena (10,8 % SKPst), mis on veidi kõrgem liidu keskmisest (10,2 % SKPst). Nende saavutuste kinnistamiseks on oluline jätkata ühtse palgaastmestiku kohaldamist ja säilitada praegune töötajate arv, järgides alaliste töötajate puhul ainult lahkuva töötaja asemele uue töötaja värbamise põhimõtet ning 2022. aastal ajutiste töötajate arvule kehtestatud ülempiiri. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, mille eesmärk on suurendada avaliku halduse tulemuslikkust, keskendudes eelkõige digiteenuste täiustamisele. Samas ei ole endiselt suudetud lahendada kõrgelt kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamise ja säilitamisega seotud küsimusi. Probleemi lahendamiseks võiks rakendada struktuurset lähemist, võttes kasutusele konkreetsete tööülesannete või asutuste jaoks mõeldud sihtotstarbelised/täiendavad palgaastmestikud ning konkreetse hüvitiste süsteemi, mis on uue personalijuhtimise süsteemi lahutamatu osa, tagades samas ühtse palgaastmestiku terviklikkuse ja palgakulude üldmahu.

(30) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Kreeka taaste- ja vastupidavuskava rakendamine on seni jõudsalt edenenud. Tulevikus on oluline säilitada rakendamise tempo. Kreeka esitas tagastamatu rahalise toetuse saamiseks kolm maksetaotlust¹⁶ ja laenutoetuse saamiseks kaks maksetaotlust, mis vastasid kava 85 eesmärgile ja sihile. Praeguseks on Kreekale tehtud väljamakseid kokku 7 126 miljoni euro ulatuses¹⁷. Kreeka teatas 29. märtsil 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 14 lõikele 6 oma kavatsusest taotleda rahastust 5 000 miljonit eurot täiendavat laenutoetust. Kreeka on kindlalt alustanud oma kava rakendamist ning loonud juhtimis- ja kontrollisüsteemi, et jälgida ja koordineerida reformide ja investeeringute õigeaegset lõpuleviimist. Edaspidi on oluline neid jõupingutusi jätkata ja tõhustada, võttes arvesse nende reformide ja investeeringute suurt hulka, mida on kavas rakendada, ning eelkõige seda, et paljudel juhtudel on kõnealuste reformide ja investeeringute lõpuleviimiseks vaja õigeaegselt teha mitmesuguseid ettevalmistusi, sealhulgas korraldada riigihankemenetlusi. Kava jätkuv rakendamine sõltub määratud rakendusametuste, sealhulgas piirkondlike ja kohalike haldusametuste haldus- ja rakendamisvõimekusest. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Kreeka strateegilisi eesmärgi energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

¹⁶ 16. mail 2023 esitas Kreeka toetuse saamiseks oma kolmanda maksetaotluse, mille hindamist komisjon ei ole veel lõpule viinud.

¹⁷ Tagastamatu rahalise toetusena (v.a eelmaksed) on välja makstud 3 436 miljonit eurot ja laenutoetusena (v.a eelmaksed) 3 690 miljonit eurot.

- (31) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Kreeka ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavusel ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Kreekas ellu rohe- ja digipöörde, suurendada majanduslikku ja sotsiaalsel vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.
- (32) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas ning ühtekuuluvuspoliitika programmides käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Kreeka silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud tervishoiu ja pikaajalise hoolduse, katastriüksuste kaardistamise, energiapoliitika ja rohepöördega.
- (33) Kui Kreeka avaliku sektori kulutused tervishoiule jäävad alla liidu keskmisele, siis patsientide omaosalus osakaaluna SKPst on liidu suuruselt teine. Tervishoiusüsteem on endiselt haiglates keskne ning raviteenustega seotud kulude puhul keskendutakse haiglaravile. Lisaks on Kreeka avaliku sektori poolt ravimitele tehtavate kulutuste osakaal SKPst kõikide teiste liikmesriikide omast kõrgem. Avaliku sektori kulutused pikaajalisele ja ennetavale hooldusele on oluliselt alla liidu keskmisele, lisaks puudub Kreekal riiklik laiaulatuslik pikaajalise hoolduse strateegia. Selle probleemi lahendamiseks rakendab Kreeka hiljuti kasutusele võetud esmatasandi tervishoiusüsteemi, et vähendada sõltuvust haiglaravist ning tõhustada tervishoiutoodete ja -teenuste kättesaadavust. Esmatasandi tervishoiureformi täielikku elluviimist takistab perearstide puudus. Perearste on liiga vähe, et katta kogu elanikkonda. Piisavat katvust on vaja selleks, et võtta täielikult kasutusele tõhus ja terviklik värvavahisüsteem, mis peaks kehtima hakkama alates 1. septembrist 2023. Sel puhul on oluline kasutada tugevamaid stiimuleid perearstide arvu suurendamiseks, et katta kogu elanikkond ning kanda kõik elanikud registrisse, et tagada neile piisav ja võrdne juurdepääs tervishoiule.

- (34) Riikliku katastri (pikaajaline projekt) lõpuleviimine aitab Kreeka ärikliimat veelgi parandada. 2023. aasta mai lõpuks oli 72 % katastriüksuste kaardistamisest lõpule viidud, lisaks oli 25 % katastriüksuste puhul kogutud kinnisvara omandiõigust tõendavaid dokumente, mida praegu töödeldakse. Omandiõigust tõendavate dokumentide töötlemine on kavas lõpule viia 2023. aasta lõpuks ja see tähendab, et kataster peaks olema koostatud. Seoses uue asutuse (Kreeka katastriamet) haldusalasse üleminekuga on avatud ja tegutsemisvalmis 12 katastribürood ja 49 filiaali. Kreeka katastriametil on kavas kodanikele osutatavad teenused täielikult digitaliseerida ning rahastust antakse toetust selleks, et digitaliseerida kõik kinnisvara omandiõiguse registreeringud ja seda tõendavad dokumendid, mis on praegu paber kandjal.
- (35) Vaatamata Kreeka poolt energiakriisi ajal tehtud jõupingutustele sõltub riik endiselt suurel määral fossiilkütustest, kusjuures nafta osakaal Kreeka energiaallikate jaotuses oli 2021. aastal 52 % ja gaasi oma 24 %. Selleks et kiirendada CO₂ heite vähendamiseks tehtavaid jõupingutusi, tuleks jätkuvalt rakendada mitmeid meetmeid, mis tuginevad Kreeka taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud investeeringutele ja reformidele ning lähevad neist kaugemale. Kreeka võiks kiirendada taastuvenergia ulatuslikumat kasutuselevõttu, luues ja täiendades õigusraamistikke, et edendada taastuvallikatest toodetud vesiniku taristu ja avamere tuuleenergia kasutuselevõttu. Täiendavaid jõupingutusi on vaja selleks, et kiirendada biometaani käsitleva õigusliku ja reguleeriva raamistiku väljatöötamist ning muuta kestliku biometaani olemasolev potentsiaal tegelikuks tootmisvõimsuseks, mis aitaks vähendada maagaasi importi.

- (36) Kuna elektrivõrku integreeritakse üha rohkem taastuvaid energiaallikaid, on selle tasakaalu tagamiseks vaja täiendavalt investeerida hoiustamisvõimsuse ja võrgu läbilaskevõime suurendamisse. Ühised tasustamiskavad ja selliste süsteemide edendamine, mis võimaldavad energiat salvestada arvestist tarbija pool, võivad oluliselt kiirendada hoiustamisvõimsuse õigeaegset ja töökindlat laiendamist. Selleks, et vältida vajadust kehtestada taastuvatele energiaallikatele piiranguid, võiks luua täiendavaid elektriühendusi naaberriikidega. Seoses taastuvate energiaallikate edasise kasutuselevõtuga on oluline täielikult jõustada 2022. aastal vastu võetud uus õigusraamistik, mis lihtsustab ja kiirendab taastuenergia ja salvestusprojektide litsentsimismenetlust. Lisaks võib omatarbimise kavade soodustamine, seahulgas täiendavad toetused akudega solaar-fotoelektriliste süsteemide paigaldamiseks, ja energiakogukondade edendamine taastuenergia kasutuselevõtu sotsiaalselt vastuvõetavamaks muuta.
- (37) Kreeka võiks laiendada ka olemasolevate energiasäästumeetmete kohaldamisala, seada nende puhul kõrgemaid eesmärgi ja vähendada energiaostuvõimetuse kõrget taset. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Kreeka maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 22 %, st rohkem, kui nõukogu määruses (EL) 2022/1369¹⁸ seatud vähendamiseesmärk 15 %. Kreeka võiks jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2023/706¹⁹.
- (38) Uute rahastamisvahendite, näiteks energiatõhususe enampakkumiste kasutuselevõtt võiks olemasolevaid renoveerimist toetavaid programme energiaostuvõimetute leibkondade jaoks kättesaadavamaks muuta. Kreekas on arukate arvestite osakaal liidu keskmisest palju väiksem (3 % võrreldes 54 %ga, 2021. aasta andmed) ja seda võiks suurendada, kuna see võimaldab tarbijatel turul aktiivselt osaleda ja toetada tarbimiskaja. Lisaks on sellistel konkreetsetel sektoritel nagu transport ja vesi märkimisväärne energiasäästupotentsiaal, kuna nende sõltuvus naftast on ikka veel väga suur.

¹⁸ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

¹⁹ Nõukogu 30. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/706, millega muudetakse määrust (EL) 2022/1369 seoses gaasinõudluse vähendamise meetmete nõudluse vähendamise perioodi pikendamisega ning nende meetmete rakendamise aruandluse ja seire tõhustamisega (ELT L 93, 31.3.2023, lk 1).

- (39) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad kõnealused meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. Kreekas on rohepöörde jaoks vajalike kutseoskuste nappus praegu kõige ilmsem ehitussektoris, mis on rohepöörde jaoks väga oluline, ning konkreetsete tehniliste kutsealade puhul. Lisaks on veel ruumi võtta täiendavaid meetmeid noorte ja naiste tööalase konkurentsivõime suurendamiseks. Riiklike tööturuasutuste haldussuutlikkuse suurendamine ja individuaalse lähenemisviisi laialdasem kasutuselevõtt töötajate suhtes võib parandada nende rühmade tööhõivetulemusi ning toetada sujuvat ja õiglast üleminekut.
- (40) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamuse²⁰ kajastub esitatud soovitusel 1.

²⁰ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

- (41) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada avaliku sektori investeeringute kõrge tase ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et ettevõtetele antav energiatoetus on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Kreeka puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat, neljandat ja viiendat soovitust, mis on sätestatud 2023. aasta euroala käsitlevas soovituses.
- (42) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja hinnangut, on nõukogu 2023. aasta riikliku reformikava ja 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel esitatud nõukogu soovitused kajastuvad esitatud soovituses 1. Soovituses 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada valitsemissektori võla, välispositsiooni ja viivislaenudega seotud haavatavust. Soovitus 2 aitab kaasa soovitus 1 täitmisele. Soovituses 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada tasakaalustamatust ja rakendada 2023. aasta euroala käsitlevas soovituses sätestatud soovitusi kooskõlas põhjendusega 41,

SOOVITAB Kreekal võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 2,6 %²¹.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Taaste- ja vastupidavuskava raames tehtud reformidele tuginedes muuta maksusüsteem investeerimissõbralikumaks, võttes kasutusele laiema maksualaste eelotsuste süsteemi, laiendada maksubaasi, sealhulgas vaadates läbi iseenda tööandjate praeguse maksustruktuuri, ning parandada maksukuulekust, laiendades elektrooniliste maksete kasutamist. Säilitada ja suurendada maksuhalduri tegevuslikku sõltumatust. Kindlustada avaliku halduse tõhusus, tagades, et see suudab meelitada ligi õigeid oskusi, ja säilitades järjepidevuse ühtse palgaastmestiku abil. Jätkata viivislaenude vähendamist ja veelgi parandada viivislaenude järelturu toimimist.

²¹ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,3 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 24.

2. Säilitada taaste- ja vastupidavuskava järjepideva rakendamise tempo ning viia kiiresti lõpule REPowerEU peatüki koostamine, et alustada kiiresti selle rakendamist. Tagada kava suurust silmas pidades ka edaspidi piisav haldussuutlikkus. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikusel täiendavuses ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga.
3. Tagada piisav ja võrdne juurdepääs tervishoiuteenustele, viia lõpule esmatasandi tervishoiu raamistiku kasutuselevõtt ja rakendada tugevamad stiimulid piisava arvu perearstide töölevõtmiseks, et katta kogu elanikkond ja see registreerida. Rakendada katastrireform, viies lõpule katastriüksuste kaardistamise ning luues Kreeka katastriameti ja tagades selle toimimise.
4. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja veelgi kiirendada tarneteede mitmekesistamist. Veelgi laiendada taastuvenergia kasutuselevõttu, viies lõpule ja jõustades lubade andmise menetluse ja avamere tuuleparkidega seotud uued õigusraamistikud, laiendades elektrivõrku ja suurendades salvestusvõimsust, edendades taastuvenergia deentraliseeritud tootmist ning kehtestades õigusraamistiku taastuvallikatest toodetud vesiniku ja biometaaniga tootmiseks. Kiiremini rakendada energiatõhusust parandavaid meetmeid, sealhulgas energiaostuvõimetutele leibkondadele mõeldud sihipäraseid meetmeid ja arukate arvestite paigaldamisega seotud meetmeid, ning suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumiseks ja omandamiseks. Toetada CO₂ heite vähendamist transpordisektoris, eelkõige edendades elektrisõidukite kasutuselevõttu.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*